

Zámery a predsavzatia nástupníckeho pracoviska Filozofickej fakulty UMB – Katedry slovenského jazyka a komunikácie

Na začiatku roka 2014 došlo na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici k zmene názvu Fakulty humanitných vied na Filozofickú fakultu na základe predchádzajúceho súhlasu Akreditačnej komisie. Podarilo sa tak splniť niekoľkoročné úsilie o filozoficky profilované univerzitné štúdium. Na fakulte v ostatnom období totiž začali prevažovať neučiteľské študijné programy, preto zmena názvu nadobudla svoje nielen formálne, ale predovšetkým koncepčné opodstatnenie.

Po schválení nového organizačného poriadku došlo v štruktúre fakulty aj k rozdeleniu Katedry slovenského jazyka a literatúry na dve súbežne fungujúce pracoviská, a to Katedru slovenského jazyka a komunikácie a Katedru slovenskej literatúry a literárnej vedy. Z niekdajšej Sekcie prekladateľstva tlmočnictva vznikla nová Katedra translológie.

Katedra slovenského jazyka a komunikácie (KSJK) po organizačnom rozčlenení nadväzuje na rozvinutú, všeobecne známu tradíciu slovakisticko-učiteľského vzdelávania, ktorá sa pestuje už od roku 1954, teda od začiatkov vysokoškolskej prípravy v centre Slovenska. V strede lingvisticko-slovakistickej vetvy pôvodnej katedry vždy dominoval záujem o prirodzený jazyk, jazykovedu, postupne a účinne obohacovaný o ľudskú komunikáciu a komunikačnú kultúru. Na pôde KSJK aj v nástupníckom profile popri trvalom záujme o štruktúru a systém slovenského národného jazyka sa rozvíja vývinová, porovnávací, všeobecná a aplikovaná jazykoveda a sociolingvistika. Tvoriví pracovníci katedry chcú naďalej využívať a obohacovať poznatky z komunikológie, medzijazykových a interkultúrnych štúdií, mediálnych štúdií, všeobecnej a kognitívnej jazykovedy, didaktiky jazyka a, pravdaže, praktických aplikácií. Členovia katedry zamerávajú pozornosť na poznávacie, spoločensko-komunikačné a hodnotové stránky prirodzeného jazyka vrátane modernej verbálnej a neverbálnej komunikácie.

Odbornému areálu katedrových aktivít zodpovedá aj ponuka potrebných, primeraných študijných programov na všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia. Okrem nich katedra uvažuje o pokračujúcich zväzkoch s Metodickým centrom UMB pre Slovákov žijúcich v zahraničí a zahraničných študentov ako

odborný garant a realizátor odbornometodických kurzov pre učiteľov všetkých typov krajanských škôl, kultúrnych pracovníkov a novinárov pôsobiach v krajanských komunitách Slovákov vo viacerých európskych štátoch. Katedra bude pokračovať v odbornom garantovaní výučby slovenčiny ako cudzieho jazyka pre zahraničných študentov UMB a záujemcov z iných krajín o štúdium na univerzite. Ide o vôbec nie krátkodobú či jednorazovú výzvu.

Personálne, kvalifikačne a materiálovo-technicky vybudovaná, konkurencieschopná KSJK má na splnenie uvedených zámerov všestranné predpoklady a všetky potrebné oprávnenia vrátane platnej akreditácie. Zároveň je samozrejmé, že KSJK má ambície opätovne uspieť aj v pripravovanej akreditácii. Katedrovú zostavu utvára 10 členov. V jej štruktúre pôsobia 3 univerzitní profesori (z toho 1 emeritný profesor, doktor vied), 3 docenti (z nich 1 zvažuje započatie inauguračného konania) a 4 odborní asistenti (všetci s akademickým titulom PhD.; z nich najmenej 1 sa netají ambíciami na habilitačné pokračovanie).

Vedeckovýskumný, publikačný a osobnostný svet členov KSJK dlhodo- bo a systematicky utvárajú tieto nosné okruhy: – jazykovo-komunikačná problematika skúmaná a predstavovaná v systémovej profile, dejinnom priereze a súčasnom dynamickom videní, – historická a porovnávací jazykoveda, – sociolin-

gvistická, medzijazyková a mediologická problematika, – systematický, viacúrovňový záujem o vybrané komunikačné sféry a situácie vrátane dorozumievania v spoločenských migrantov, azylantov a v tzv. okrajových skupinách a subkultúrach, – bežná hovorená komunikácia, komunikácia politikov a v politike, v popkultúre, reklame, firemných prostrediach, umeleckých dielach a pod., – didaktické vzťahy a súvislosti, – aplikovaná jazykoveda. Uvedené odborné sféry podporuje ich výrazné interdisciplinárne previazanie a otvorenosť najnovším teoreticko-metodologickým smerom a prúdom.

Vedecké, pedagogické a spoločensko-kultúrne renomé nástupníckej zostavy a spoločenská, skupinová a individuálna úspešnosť jeho členiek a členov nekonkurenčným, ale ústretovým počínaním trvalo a neprerušene podporuje pozíciu KSJK na fakultnej, univerzitnej, celoslovenskej a medzinárodnej úrovni. Uvedené fakty a súvislosti vystupujú do popredia ako funkčný, realistický a presvedčivý obraz o zodpovednom jestvovaní a vážnosti perspektívneho pracoviska, ktoré by malo zachytávať, chce vyhľadávať a je povinné zabezpečovať ďalšie podnetné impulzy a obohacujúce výzvy v nasledujúcich obdobiach.

*prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc.
doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD.
Katedra slovenského jazyka a komunikácie
Filozofická fakulta UMB*